

ເຈ້ຍຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບພະຍາດຕິດຕໍ່

ໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບ

ໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບເກີດຂຶ້ນ ຍ້ອນການຕິດເຊື້ອຈາກແບັກທີເຣັຍ ແລະສາມາດນຳໄປສູ່ການເຈັບປ່ວຍ ຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ອັນນີ້ແມ່ນ ໂຮກທີ່ບໍ່ຄ່ອຍ ມີຄົນເປັນ ຢູ່ໃນຣັດ ນຊວ, ແຕ່ວ່າຈະເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍກວ່າ ໃນຊ່ວງຣະດູໜາວແລະຣະດູໃບໄມ້ປົ່ງ. ເດັກອາຍຸນ້ອຍ, ເດັກນ້ອຍ, ວັຍລຸ້ນ ແລະ ຊາວໜຸ່ມແມ່ນ ພວກທີ່ສູງ ຕໍ່ການຕິດໂຮກນີ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ. ການປິ່ນປົວແຕ່ຕົ້ນໆແມ່ນຈຳເປັນທີ່ສຸດ.

ໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບແມ່ນຫຍັງ?

- ໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບແມ່ນພະຍາດຮ້າຍແຮງຊນິດນຶ່ງຊຶ່ງຕາມປົກກະຕິແມ່ນເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຍື່ອສມອງອັກເສບ (ການອັກເສບຂອງເນື້ອເຍື່ອທີ່ຫຸ້ມສມອງແລະເສັ້ນກະດູກສັນຫຼັງ) ແລະ/ຫຼື ໂລຫິດເປັນພິດ (ເລືອດເປັນພິດ). ພາວະຂອງ ພະຍາດທີ່ບໍ່ຄ່ອຍມີຄົນເປັນກັນນີ້ ຮວມມີ ປະດິງເຂົ້າຂໍ້ (ຂໍ້ອັກເສບ), ປອດບວມ (ປອດອັກເສບ) ແລະ ຕາອັກເສບ (ການອັກເສບຂອງເນື້ອເຍື່ອໜ່ວຍຕາ ແລະ ໜັງຕາ).
- ຄົນທີ່ເປັນໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບນີ້ສາມາດລົ້ມເຈັບໜັກລົງຢ່າງໄວທີ່ສຸດ. ຫ້າເຖິງສິບເປີເຊັນຂອງຄົນ ທີ່ເປັນໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບຈະເສຍຊີວິດ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະໄດ້ຮັບການ ປິ່ນປົວໃນທັນທີ ທັນໃດກໍຕາມ.
- ຄົນເປັນໂຮກນີ້ມີຈຳນວນນ້ອຍລົງໃນບໍ່ເທົ່າໃດປີທີ່ຜ່ານມານີ້ ແລະ ປັດຈຸບັນນີ້ ໃນຣັດ ນຊວ ຈະມີ ປະມານ 100 ຫາ 130 ຣາຍ ທີ່ເປັນໂຮກນີ້ໃນແຕ່ລະປີ. ຣະດູໜາວແລະຣະດູໃບໄມ້ປົ່ງ ແມ່ນຊ່ວງ ທີ່ຄົນເປັນໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບຫຼາຍທີ່ສຸດ.
- ໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບເກີດຂຶ້ນຍ້ອນການຕິດເຊື້ອຈາກແບັກທີເຣັຍຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ meningococcus ແລະຢູ່ໃນແບັກທີເຣັຍຊນິດນີ້ ກໍມີຫຼາຍໆກຸ່ມ. ຢູ່ໃນຣັດ ນຊວ, ກຸ່ມທີ່ແຜ່ຫຼາຍທີ່ສຸດກໍຄືກຸ່ມ serogroup B. ປັດຈຸບັນ ຍັງບໍ່ທັນມີຢາວັກຊີນປ້ອງກັນ serogroup B ໃນ ຣັດ ນຊວ ນີ້ໄດ້ເທື່ອ. ເມື່ອທຽບກັບ serogroup B, ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກ serogroup C ນັບວ່າຄົນເປັນນ້ອຍຫຼາຍ ໃນຣັດ ນຊວ, ໂດຍສະເພາະຫຼັງຈາກທີ່ຄົນພົບຢາວັກຊີນສັກ ປ້ອງກັນໂຮກເຍື່ອ ຫຸ້ມສມອງອັກເສບ ຊນິດ C ໄດ້.

- ລະຫວ່າງ 5 ເຖິງ 25 ເປີເຊັນຂອງຄົນທີ່ຖືເຊື້ອແບັກທີເຣັຍໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບໃນດັງ ແລະຮູຄໍ ໂດຍບໍ່ສ່ຽວແດງອາການໃດໆຫຼືເກີດເຈັບປ່ວຍແຕ່ຢ່າງໃດ.

ໂຣກນີ້ມີອາການຢ່າງໃດແດ່?

- ອາການຂອງໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບນັ້ນບໍ່ຈຳເພາະ ແຕ່ວ່າອາດຮວມມີ ການເປັນໄຂ້ໃນທັນທີ, ເຈັບຫົວ, ປວດຕົ້ນຄໍ, ເຈັບຕາມຂໍ້, ເກີດເປັນຜິ້ນຈຸດສີແດງຊ້ຳ ຫຼື ເປັນຮອຍຊ້ຳ, ບໍ່ມັກແສງແຈ້ງ, ປຸ້ນທ້ອງ ແລະ ຮາກ.
- ອາການອາດຈະປາກົດພ້ອມກັນທັງໝົດບາດດຽວ.
- ເດັກນ້ອຍອາດມີອາການບໍ່ຊັດແຈ້ງ. ອາການຕ່າງໆອາດຮວມມີ ຮູ້ສຶກຫິນຫວຍ, ປຸກໃຫ້ຕື່ນຍາກ, ຮ້ອງໄຫ້ສຽງແຫຼມແຈດ, ແລະ ບໍ່ຍອມກິນເຂົ້າ.
- ຜິ້ນທີ່ເກີດຈາກໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບຕາມປົກກະຕິຈະບໍ່ຫາຍໄປເມື່ອເອົາມືເນັ້ນຄ່ອຍໆເທິງຜິ້ນທັງ. ຄົນທີ່ເປັນໂຣກ ເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບບໍ່ຈຳເປັນວ່າຈະເປັນຜິ້ນກັນທຸກໆຄົນ ຫຼື ບາງຄັ້ງຜິ້ນອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນຊ່ວງຣະຍະຫຼັງຂອງອາການ.
- ບາງຄັ້ງ ອາການທີ່ເຫັນເປັນເລື້ອຍໆກໍອາດຕິດຕາມດ້ວຍອາການທີ່ບໍ່ຊັດແຈ້ງເຊັ່ນເຈັບຂາ, ມີເຢັນຊິດ ແລະ ຜິວໜັງປ່ຽນສີ.
- ໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບບາງເທື່ອກໍຕິດຕາມດ້ວຍອາການຕິດເຊື້ອຢ່າງອື່ນໃນລະບົບຫາຍໃຈ.
- ຄົນທີ່ມີອາການຂອງໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບຕ້ອງໄປຫາໝໍໂດຍດ່ວນທີ່ສຸດ, ໂດຍສະເພາະຖ້າອາການໄຂ້ບໍ່ຫຼຸດລົງ, ຫິນຫວຍ, ເມົາ ຫຼື ງ່ວງນອນ, ຫຼື ໃນກໍລະນີຂອງເດັກຖ້າລາວບໍ່ກິນຕາມປົກກະຕິ.

ໂຣກນີ້ແຜ່ຜ່າຍຢ່າງໃດ?

- ແບັກທີເຣັຍໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບຈະບໍ່ແຜ່ຜ່າຍໂດຍງ່າຍຈາກຄົນຕໍ່ຄົນ ແລະ ເຊື້ອແບັກທີເຣັຍກໍບໍ່ສາມາດມີຊີວິດ ຢູ່ໄດ້ ນອກຮ່າງກາຍຂອງຄົນ.
- ເຊື້ອແບັກທີເຣັຍຊົນິດນີ້ສາມາດແຜ່ຜ່າຍໃຫ້ກັນໂດຍນ້ຳຈາກດ້ານຫຼັງໃນຮູດັງແລະຮູຄໍ. ການແຜ່ຜ່າຍແບບນີ້ຕ້ອງມີການ ຕິດຕໍ່ກັນໃກ້ຊິດແລະເປັນເວລາຍາວນານ ກັບຜູ້ທີ່ຖືເຊື້ອແບັກທີເຣັຍ ຊຶ່ງຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ກໍມີສຸຂະພາບດີ. ຕົວຢ່າງ ຂອງ ການ “ຕິດຕໍ່ກັນໃກ້ຊິດແລະເປັນເວລາຍາວນານ” ແມ່ນຜູ້ທີ່ຢູ່ເຮືອນດຽວກັນ ຫຼື ການຈຸບແບບດູດຕີ້ມ (ເລິກຊຶ່ງ).
- ເຊື້ອແບັກທີເຣັຍໂຣກເຍື່ອສມອງອັກເສບບໍ່ແຜ່ຜ່າຍກັນໂດຍງ່າຍຈາກການດື່ມນ້ຳ, ກິນອາຫານ ຫຼື ສູບຢາຮ່ວມກັນ.

ແມ່ນໃຜແດ່ທີ່ສ່ຽງຕໍ່ການຕິດພະຍາດນີ້?

ເຖິງແມ່ນວ່າໂຣກນີ້ສາມາດເກີດຂຶ້ນກັບທຸກຄົນໄດ້, ແຕ່ວ່າຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງມີຄື:

- ຄົນທີ່ຢູ່ເຮືອນດຽວກັນກັບຄົນເຈັບທີ່ເປັນໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບ
- ເດັກນ້ອຍ, ເດັກນ້ອຍ, ວັຍລຸ້ນ ແລະ ຄົນໜຸ່ມ
- ຄົນທີ່ຢູ່ໃກ້ຄວນຢາສູບແລະຢູ່ໃກ້ຄົນສູບຢາ

- ຄົນທີ່ຈຸບປາກແບບດູດຕີ່ມ (ເລິກຊຶ້ງ) ກັບຄູ່ຫຼາຍກວ່າຄົນນຶ່ງຂຶ້ນໄປ
- ຄົນທີ່ຫາກໍເປັນເຈັບປ່ວຍຍ້ອນພະຍາດທີ່ກ່ຽວກັບທາງເດີນທາຍໃຈດ້ານເທິງ ຕິດເຊື້ອໄວຣັສ
- ຜູ້ທີ່ເດີນທາງໄປປະເທດທີ່ມີຄົນເປັນພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສມອງຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ.
- ຄົນທີ່ມ້າມບໍ່ທຳງານຫຼືຜູ້ທີ່ເປັນພະຍາດທີ່ຄົນບໍ່ຄ່ອຍເປັນ.

ຜູ້ທີ່ຢູ່ໃກ້ຊິດກັບຄົນທີ່ເປັນໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບມີການສ່ຽງຕິດພະຍາດແຕ່ພຽງນ້ອຍ.

ພະນັກງານດູແລສຸຂພາບບໍ່ຢູ່ໃນ ສະພາບສ່ຽງສູງຂຶ້ນ ນອກຈາກວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ຕ້ອງຂຽນກັບນ້ຳຈາກ ດັງແລະ ຄໍຫອຍຂອງຄົນເຈັບ (ຕົວຢ່າງ ຖ້າເຂົາເຈົ້າໄດ້ຊ່ວຍ ຄົນເຈັບໃຫ້ພື້ນດ້ວຍການເປົ່າປາກ ຫຼື ສອດຫຼອດເຂົ້າໄປທາງໃນຄົນເຈັບໂດຍບໍ່ໃຊ້ຜ້າອັດດັງ).

ຈະປ້ອງກັນໂຣກນີ້ໄດ້ຢ່າງໃດ?

ການເຊົາສູບຢາຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການແຜ່ຜາຍເຊື້ອແບັກທີເຣັຍ. ໃຫ້ຮັກສາເຮືອນແລະຮິດໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບປອດຄວັນຢາ.

ມີຢາສັກວັກຊີນສອງແບບ:

- ຢາວັກຊີນ *Meningococcal C conjugate* ປ້ອງກັນໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບກຸ່ມ C. ຂໍແນະນຳໃຫ້ ເດັກນ້ອຍທຸກຄົນເມື່ອຮອດອາຍຸນຶ່ງປີ (ຊຶ່ງແມ່ນພາກສ່ວນນຶ່ງຂອງລາຍການສັກຢາກັນໂຣກທົ່ວໄປ) ແລະ ສຳລັບຄົນທີ່ເຄີຍເປັນໂຣກ ເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບສັກຢານີ້.
- ຢາວັກຊີນ *Meningococcal polysaccharide* ປ້ອງກັນໂຣກກຸ່ມ A, C, Y ແລະ W135. ຂໍແນະນຳໃຫ້ຜູ້ທີ່ຈະເດີນທາງໄປປະເທດທີ່ມີໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບແຜ່ລະບາດ ສັກຢານີ້ (ເຊັ່ນ ປະເທດແຖບ ລຸ່ມ-ຊາຮາຣາມ ອັຟຣິກາ) ແລະ ຄົນທີ່ຈະເດີນທາງໄປສແວງບຸນປະກອບພິທີ Hajj ທີ່ ປະເທດ ຊາອຸດີ ອາຣາເບັຍ.

ຢາວັກຊີນທັງສອງຢ່າງນີ້ ຄວນສັກໃຫ້ພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ທ້ອງທົດລອງຊຶ່ງຕ້ອງກ່ຽວຂ້ອງກັບ meningococci ແລະຄົນທີ່ມ້າມບໍ່ທຳງານ ແລະ ຄົນທີ່ມີບັນຫາທາງສຸຂພາບບາງຢ່າງ.

ເນື່ອງຈາກວ່າວັກຊີນເຫຼົ່ານັ້ນບໍ່ສາມາດປ້ອງກັນໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບກຸ່ມ B ຊຶ່ງຄົນເປັນຫຼາຍຢູ່ໃນຣັດນຊວ, ຜູ້ທີ່ສັກຢາກັນໄວ້ແລ້ວກໍຕາມ ກໍຄວນໝັ່ນສັງເກດເບິ່ງອາການແລະສິ່ງສໍ່ສະແດງ ຂອງໂຣກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບນີ້ເຊັ່ນກັນ.

ຈະກວດຫາໂຣກນີ້ໄດ້ຢ່າງໃດ?

ການກວດຫາໂຣກນີ້ແມ່ນອີງໃສ່ປວັດດ້ານສຸຂພາບແລະກວດຮ່າງກາຍຂອງຄົນເຈັບ. ການກວດແບບນີ້ບາງເທື່ອກໍເປັນການຍາກ ໃນລະຍະເລີ່ມຕົ້ນຂອງພະຍາດ. ການຍິ່ງຍືນພະຍາດຕ້ອງໄດ້ທຳການວິຈັຍເບິ່ງຕົວຢ່າງຈາກຄົນເຈັບ, ຮວມທັງ ຕົວຢ່າງເລືອດ, ນ້ຳຈາກສັນຫຼັງຕໍ່ທາສມອງໃຫຍ່ ຫຼືຕົວຢ່າງຜິວໜັງ. ລະຍະເວລາກ່ອນຈະໄດ້ຜົນຈາກການວິຈັຍກໍຂຶ້ນຢູ່ກັບແຕ່ລະກໍຣະນີ ແລະ ຂຶ້ນກັບວ່າ ມີການວິຈັຍແບບໃດແດ່.

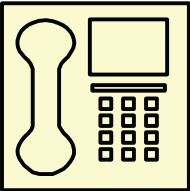
ຈະປິ່ນປົວໂຮກນີ້ໄດ້ຢ່າງໃດ?

ຄົນເຈັບຈາກໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບຕ້ອງໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວຢ່າງຮີບດ່ວນ ດ້ວຍຢາປະຕິຊີວະນະ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍການປິ່ນປົວ ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນກ່ອນໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຈາກຜົນການວິຈັຍ.

ຜແນກສາທາຣະນະສຸກມີທ່າທິຢ່າງໃດຕໍ່ໂຮກນີ້?

ໂຮງໝໍແລະຫ້ອງທົດລອງຕ້ອງລາຍງານກໍຣະນີຂອງໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບໃຫ້ຜແນກສາທາຣະນະສຸກ ທ້ອງຖິ່ນຊາບ. ພະນັກງານ ຂອງຜແນກ PHU ນີ້ຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັບທ່ານໝໍ, ຄົນເຈັບຫຼືຄອບຄົວຂອງ ເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ເຖິງຜູ້ທີ່ໄດ້ ຢູ່ໃກ້ຊິດ ກັບ ຄົນເຈັບ (ຂຶ້ນກັບລະຍະແລະພາວະຂອງການຮັບເຊື້ອ, ຄົນພວກນີ້ ເອີ້ນວ່າຜູ້ພົວພັນ). ທາງຜແນກ ຈະໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມ ສມອງອັກເສບນີ້. ທາງຜແນກຈະຕິດຕາມ ຫາ ຜູ້ພົວພັນກຸ່ມນ້ອຍໆແລະໃຫ້ຢາປະຕິຊີວະນະ ເພາະວ່າເຂົາເຈົ້າເປັນຜູ້ທີ່ມີແນວ ໂນ້ມສູງ ທີ່ສຸດວ່າຈະເປັນ ຜູ້ຖືເຊື້ອແບັກທີເຣັຍ. ຢາປະຕິຊີວະນະນີ້ຈະກຳຈັດເຊື້ອແບັກທີເຣັຍອອກຈາກຮູຄໍແລະປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ໂຮກນີ້ ແຜ່ຜາຍ ໃຫ້ ຄົນອື່ນ. ຢາປະຕິຊີວະນະແບບກຳຈັດເຊື້ອນີ້ແຕກຕ່າງກັບຢາປະຕິຊີວະນະຊນິດອື່ນ ຊຶ່ງໃຊ້ ປິ່ນປົວພະຍາດ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ກິນຢາ ປະຕິຊີວະນະແບບກຳຈັດພະຍາດນີ້ກໍຍັງມີຄວາມສ່ຽງຢູ່ບາງສ່ວນ ຕໍ່ການ ເປັນພະຍາດ. ສະນັ້ນ ຜູ້ພົວພັນທຸກໆຄົນ ຄວນຮູ້ກ່ຽວກັບ ອາການ ຂອງໂຮກເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບນີ້ ແລະ ຄວນໄປຫາໝໍໂດຍດ່ວນຖ້າອາການເຫຼົ່ານີ້ປາກົດຂຶ້ນ.

ຮາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ - ຜແນກສາທາຣະນະສຸກແຫ່ງຣັດ NSW

1300 066 055

www.health.nsw.gov.au